

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opusculum Theologico-Canonicum De Sponsalibus

Kugler, Johann

Norimbergæ, 1705

Quæstio VII. An si uterque, Sponsus & Sponsa cum aliis fornicentur, soli Sponso, an verò etiam Sponsæ acquiratur jus resiliendi à Sponsalibus? Ex num. 15.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40883

spectus haberi potest, nè spontè consenserit, cum viri rarò cogi soleant. *Ex. 20. cum Sanchez & Pontio*: permissò Antec. N. Conseq. quia fornicatio Sponsi non sic immutat corpus, nec per eam iudicio hominum ille tam vilis redditur, sicut Sponsa. Aliud est juxtà dicta *n. 13.* si fornicaretur voluntariè.

88. Ob *50. Ex c. 25. de Jurejur.* Sponsus nequit Sponsam dimittere propter fornicationem antecedentem Sponsalia, licèt voluntariam. ergo multò minùs propter involuntariam, licèt subsequentem. Resp. D. Antec. Non potest eam dimittere, si rei conscius nihilominus Sponsalia contraxit, aut contracta juramentò, vel copulâ carnali confirmavit C. Antec. si rei priùs ignarus talem deprehenderit. N. Antec. & Conseq. Vide dicta *n. 14.*

QUÆSTIO VII.

An si uterque, Sponsus & Sponsa cum aliis fornicentur, soli Sponso, an verò etiam Sponsæ acquiratur jus resiliendi à Sponsalibus?

Ex num. 15.

89. Solum Sponsum tali casu resilire posse, docent communiter Authores: ut Sanchez l. 1. D. 55. n. 9. Laym. l. 5. tr. 10. p. 1. c. 2. n. 12. Pyrrhing. n. 62. Zoësius n. 42. König n. 73. super tit. de Sponsal. Mastrius Diss. 7. de Matr. Sacr. Q. 10. n. 315. Diana, Spon-
P
rer,

rer, Oberascher. multiq̄ue alii apud hos citati. Neutrum resilire posse vult *Paludanus apud Sanchez, Bonacinna T. I. de Sponsal. p. 8. n. 6. Stephanus à S. Gregor. apud Mastrium, Busenbaum* etiam citat *Palaum*; sed minùs accuratè. Demum potestatem utriq̄ue resiliendi concedit *Palau* *Disp. I. p. 25. num. 10.* Hunc sequitur *Ilung Tr. 6. D. 9. n. 28.* apud hunc *Tanner Disp. 3. n. 62. Amicus D. 22. num. 59.* Prima sententia autoritate suâ fortè prævalet in Tribunalibus; argumentis tamen firmior, ideoq̄ue tuta in conscientia videtur opinio tertia, & quia paucorum est, eam pluribus.

90. Probo 1°. Fornicatio est tacita, & virtualis renuntiatio Sponsalium: ergo sicut per utriusque renuntiationem; quamvis una foret culpabilior, quàm altera, cessant Sponsalia utrinque formaliter, & explicitè, ità per utriusque fornicationem, cessabunt saltèm tacitè, virtualiter, seu radicaliter; ità ut utriq̄ue parti dent jus resiliendi. Conf. Sponsus scit, Sponsam eo ipso accipere jus resiliendi, si ipse fornicationem commiserit: ergo si nihilominus fornicetur, eo ipso tacitè renuntiat juri suo, quod habet in Sponsam: ergo Sponsa non ampliùs obligata, etiam ex sua parte resilire potest, sive tacitè, sive expressè, sive illa de reliquo fuerit nocens, sive innocens. 2°. Quamvis Sponsæ fornicatio fædior sit, quàm Sponsi, nihilominus hic fidem actu violat, & dat Sponsæ sufficientem causam resiliendi, quæ causa non tollitur per
Sponsæ

Sponsæ fornicationem ; nec Sponsa eam ultrò remittit. ergo hâc manente, etiam Sponsa habet jus recedendi. 3°. Juxta ipsum P. Sanchez D. 53. num. 6. uterque resilire potest, quando uterque culpabilis fuit in urgenda executione Sponsalium pro termino præfixo procuranda ; nec fit ulla mentio more magis, aut minùs culpabilis in uno, quàm in altero. Similiter juxta dicta num. 26. utrique fas est resilire, si uterque in extremam paupertatem incidat, vel si utrinque ea fieret mutatio, ob quam non posset sperari pax, & amor ; sed mera diffidentia & Zelotypia, mutua odia &c. ergo etiam possunt resilire, si uterque per fornicationem (quamvis inæqualiter) mutetur : nam & sic utrinque sufficiens causa datur mutui odii, & infelicis matrimonii. 4°. Si Sponsus priùs fornicetur, cessat immediatè obligatio in Sponsa ; ità ut jus acquirat immediatè resiliendi, nec ea obligatio reviviscit per hujus subsequenter fornicationem : ergo etiam cessat, si uterque fornicetur eodem tempore : nam sive concomitans, sive antecedens, sive subsequens fornicatio Sponsæ, non facit Sponsum fidelem, aut inculpabilem ; adeoque nec sibi illa aufert jus resiliendi. 5°. In Sponsalibus utrinque ea conditio involvitur tacita : manebo constans, si compar *contra regulam desponsationis non venerit. c. Quemadmodum de Furejur.* nempe per fornicationem, aut aliud impedimentum : ergo conditio neutrinque cessante, etiam utrinque cessat debitum in fide perseverandi : sicut si duo promississent

fissent commutare equos, sub conditione utrinque: si non fuerit claudus, neuter postmodum obligaretur ad contractum, si utriusque equus, quamvis unus magis, quàm alter, claudicaret: quia nimirum uterque convenerat de equo non claudo: Idem est, si duo simul contraherent sub hac conditione: Si manserimus sani.

91. Ob. 10 Fornicatio Sponsæ multò foedior est, quàm Sponsi. *arg. l. Etsi crimine. c. ad L. Ful. de Adult. & L. Palàm. ff. de ritu nupt.* ergo non possunt mutuò compensari; quia compensatio tantùm fit inter æqualia: ergo quamvis Sponso jus resiliendi competat, non competet Sponsæ. Conf. Mater adultera non potest filiam fornicariam exhæredare, licet eam exhæredare possit Pater adulter. *l. in Arenam C. de inofficioso testamento*: quia nimirum adulterium Matris longè rursus est, adulteriò Patris: ergo pariter turpior est fornicatio Sponsæ, quàm Sponsi. R. Antec. aliunde verum esse ex n. 15. Sed per leges in antecedente, & in confirmatione positas, & à multis citatas, penitus non probari; ut cui libet eas inspicienti patebit; unde verificatur illud Patris Haunoldi *in præfatione ad suos Tomos de F. & F. dicentis*: Sæpe allegari solere leges *equè facile ineptas, ac aptas ad probandum; & hoc adeò esse frequens, ut nemini sit ignotum, qui ipse inspexerit.* Melius adducta fuisset *l. 1. C. ad L. Ful. de Adulter.* ubi viro conceditur criminalis actio adversus adulteram, non verò uxori adversus adulterum. Jam in
 | forma

forma. *R.* C. Antec. D. Consequens : ergo non possunt compensari in ratione delicti, vel infamiae, vel turpitudinis, vel damni ex fornicatione oriri soliti C. ratione mutuæ renuntiationis virtualis, vel fidei fractæ, vel conditionis non impletæ N. Conseq: In hoc enim æquales sunt illæ fornicationes, secundum illud : *Apud nos, quod non licet fæminis, aequè non licet viris, & eadem servitus pari conditione censetur. c. 20. XXXII. q. 5. R.* Ergo non possunt compensari secundum turpitudinem, & injuriam, quam sibi inferunt C. secundum sufficientiam causæ ad resiliendum N. sic à pari duo impedit impedimentò cognationis, unus in secundo alter in 3°. gradu, impediuntur æqualiter à matrimonio contrahendo, vel si contracto superveniant, à debito petendo quoad causæ sufficientiam; non tamen æqualiter in gravitate impediti; unde etiam unius dispensatio difficilior est, quàm alterius. Simile quid esset, si Sponsus cum sorore Sponsæ, & hæc cum Nepote Sponsi fornicaretur, utriusque impedimentum esset æquale, quoad sufficientiam, non quoad gravitatem: Sæpe etiam in aliis rebus idem effectus haberi potest, per causas inæquales; v. g. mors per morbum, vel per gladium. & ipsa fornicatio Sponsi, aut Sponsæ, quamvis turpitudine inæquales sint, quælibet singularem de se sufficit ad Sponsalium rescissionem: ergo etiam sufficiet ad rescissionem mutuam, si committatur ab utroque. Ex his patet responsum ad confirmationem,

92. Ob. 2°. Quia fœdiora sunt oscula, & amplexus in Sponfa, quàm in Sponfo; ideo propter hæc à Sponfa commissa, Sponfus resilire potest, non autem vicissim Sponfa, si Sponfus talia committat. ergo idem dicendum est de fornicatione. *R.* Antec. communiter quidem concedi juxta dicta *n.* 15. valde tamen probabiliter negari à Palao, & hoc teste à Doctissimis Neotericis: quia taliter etiam Sponfus se suspectum reddit de fide, & amore conjugali, violatq; promissionem, quâ spondit reservationem sui corporis pro sola Sponfa. Sed aliter *R.* Causalem non esse adæquatam: non enim ideo tantum, quia fœdiora sunt, potest Sponfus resilire; aliàs etiam resilire posset, si adverteret Sponfam esse curiosam in viris aliis aspiciendis; quia hæc curiositas illaudabilior est in Sponfa, quàm in Sponfo: unde causali addendum est: quia fœdiora sunt fœditate tanta, quæ de se *absolutè* sufficiens causa sit resiliendi, ad quem gradum oscula Sponfi, judicio communi non ascendunt: cum autem fornicatio sponfi *absolutè* accepta, eousque ascendat, ut patet, si solus fornicaretur, ex rationibus Concl. etiam ille rejici potest à Sponfa fornicaria: sicut si duo sibi invicem permutassent res vitiatas, & sibi non valituras, posset uterque contractum rescindere.

93. Ob. 3°. *Juxta C. Intelleximus 6. de Adult.* Si uterque conjunx adulteretur, neutri resilire licet à toro; ita ut delicta sibi invicem compensent; ergo etiam, dum uterque Sponfus fornicatur, si non licet uni resilire præ altero, potius

potius dicendum est, neutri licere. *R. C. Antec. N. Conseq. 1°.* quia pro priori casu stat clarum jus, non pro altero. *2°.* propter pericula incontinentiæ, & adulteriorum *n. 85.* insinuata, plus requiritur pro divortio, quam pro rescissione Sponsalium: ergo si pro hac sufficiens causa adsit; licet non suffectura pro divortio, poterunt Sponsalia utrinque rescindi: præsertim cum hæc sententia favorabilis sit utrique parti, dans libertatem quærendi Sponsum, aut Sponsam fidiorem; & tollens occasionem infelicitum eventuum, qui ex matrimonio infidelium Sponsorum oriri possent; potissimum ex eo, quod post hæc neuter alteri fideret.

94. *Ob. 4°.* Si Opifex Mercatori debeat centum, & hic Opifici pro labore ducentos; ad nihil tenebitur opifex, si Mercator illi non solveret; quamvis adhuc obligatus maneret Mercator, si ipsi opifex nollet solvere: quia plus debet Mercator, quam Opifex: ergo etiam cum majus sit debitum Sponsæ fornicantis; quam Sponsi, hic ad nihil obligabitur, si resiliat; quamvis adhuc Sponsa obstricta maneat, utpote majori debitò gravata. *R. C. Antec. N. Conseq. Dispar. est 1°,* quia Sponsus, & Sponsa habent æquale jus ad Sponsalia, consequenter etiam æqualiter retinent, aut perdunt; debita autem illa Mercatoris, & Opificis non sunt æqualia. *2.* Mercatori solvuntur per hoc ipsum sui centum floreni, quod Opifex vicissim illi centum remittat; licet adhuc restent alii centum à mercatore solvendi ex ducentis, ita ut

mutua æquali remissione debiti centum florenorum, nulli fiat injuria: fieret autem injuria Sponsæ, si illa jus in Sponsum perdat ratione fornicationis suæ, & non vicissim Sponsus illud perdat, cum in ratione fidei violatæ æqualiter rei sint.

QUÆSTIO VIII.

An ubi pro Sponsalium executione terminus præfixus est, mora inculpabilis præstet alteri parti sufficientem causam resiliendi?

Ex num. 19. & 20.

95. **N**egativa placet *Sanchezio l. 1. D. 53. n. 7.* & pluribus, quos citat; item *Patrio Sporer*, & apud *Palauum & Mastrium, Pontio, Guttier, Tancredo, Bonacin. Caspensi. Maurus Oberascher* suadet servandam loci consuetudinem. Præplacet affirmativa, quam tenet *Laym. l. 5. tr. 10. p. 1. c. 2. n. 17. Palauus D. 1. p. 24. n. 8. Iljung Tr. 6. D. 9. n. 27. König de Sponsal. n. 69. apud hos Navar. Cozinck. &c. Anton. Cuchus de Sponsal. n. 68. Prob. 10. Ex c. sicut 22. de Sponsal. ubi ab obligatione Sponsalium simpliciter liber declaratur is, per quem non stetit ea perfici; nec quaeritur, an mora alterius partis fuerit culpabilis, an inculpabilis. 20. Terminus in celebratione Sponsalium præfigi solet ad finiendam obligationem tanquam conditio: ergo illo etiam in-*

culpa.